

Opinnäytetyö (AMK)

Media-ala

Journalismi

2020

Velja Engström

SUOMALAISEN JALKAPALLOJOURNALISMIN VIDEOPUOLEN KEHITTÄMINEN

TURKU AMK
TURKU UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

Velja Engström

SUOMALAISEN JALKAPALLOJOURNALISMIN VIDEOPUOLEN KEHITTÄMINEN

- Onko suomalaisessa jalkapallojournalismissa kysyntää videojournalismille?

Tutkin opinnäytetyössäni onko suomalaisessa jalkapallojournalismissa kysyntää videojournalismille. Opinnäytetyössä käsitellään myös suomalaista jalkapallojournalismia, ja sen nykytilaa laajemminkin.

Opinnäytetyön tuotannollisena osuutena tein yhdessä medianomiopiskelija Matias Höglundin kanssa kahdeksanosaisen Valokeilassa jalkapalloilija -videosarjan Ruutu Urheilulle. 8–10 minuutin mittaisissa jaksoissa käsitellään kahdeksaa Veikkausliigassa pelaavaa tai valmentavaa henkilöä eri näkökulmista.

Selvitän työssäni, mihin suuntaan jalkapallojournalismin videopuoli on Suomessa matkalla ja millaista videotuotantoa suomalaisessa jalkapallojournalismissa tällä hetkellä on tarjolla.

Lisäksi käsittelen tuotannollisen osuuden videosarjan työvaiheita ja tekemäämme videosarjaa kokonaisuudessaan.

ASIASANAT:

urheilujournalismi, jalkapallo, jalkapallojournalismi, videojournalismi, veikkausliiga

BACHELOR'S THESIS

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Journalism

2020 | 20 pages

Velja Engström

DEVELOPMENT OF VIDEOJOURNALISM IN FINNISH FOOTBALLJOURNALISM

- Is there demand for videojournalism in Finnish footballjournalism?

In my thesis I investigate if there is a demand for videojournalism in Finnish footballjournalism. In this thesis I also study Finnish football journalism's current state more widely.

For productional part of this thesis me and journalism student Matias Höglund made eight-part videoseries called Valokeilassa jalkapalloilija for Finnish Ruutu Urheilu. In 8–10 minutes long episodes there are eight different players or coaches from Finnish top flight football league Veikkausliiga. Each episode focuses on a single person on its own point of view.

In this thesis I try to find out where the videojournalism of Finnish football journalism is currently heading and figure out what kind of supply there is at the moment in football's videojournalism.

I also go through the working phases of the productional part and consider the videoseries in its entirety.

KEYWORDS:

Sportjournalism, Football, Footballjournalism, videojournalism, Veikkausliiga

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 SUOMALAINEN JALKAPALLOJOURNALISMI	6
2.1 Videomuotoisen jalkapallojournalismin kehitys Suomessa	7
2.2 Videomuotoinen jalkapallojournalismi nykypäivän Suomessa	8
2.2.1 Suomalaisen jalkapalloilun kasvu lisää kysyntää jalkapallojournalismille	9
2.2.2 Jalkapallojournalismissa vähän laajaa videotuotantoa	10
2.3. Jalkapallon TV-oikeudet Suomessa	11
3 VIDEOMUOTOISEN JALKAPALLOJOURNALISMIN TUOTTAMINEN KÄYTÄNNÖSSÄ	13
3.1 Videosarjan suunnittelu	13
3.1.1 Kuvaustyö, sen suunnittelu ja editointi	14
3.1.2 Viimeistely ja videon hyväksyttäminen	15
3.2. Valokeilassa jalkapalloilija -sarjan seuranta ja tulokset	15
3.3. Valokeilassa jalkapalloilija -sarjan jaksot	16
4 JOHTOPÄÄTÖKSET	18
LÄHTEET	19

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena on suomalaisen jalkapallojournalismin videopuolen kehittäminen, sillä suomalaisessa jalkapallojournalismissa tehdään vain vähän videomuotoista journalismia. Suomen pääsarjajalkapalloilun, Veikkausliigan, TV-oikeuksien haltija Ruutu Urheilu tilasi opinnäytetyökseni kahdeksan noin 8–10 minuutin pituista, videomuotoista laajaa henkilöjuttua. Videot toimivat Ruutu Urheilun Veikkausliigan maksullisten ottelulähetysten puoliaikaohjelmana ja niiden pituus mitoitettiin siksi 8–10 minuuttiin. Lisäksi videot julkaistiin Ruutu-palvelussa Veikkausliiga-osion alla omassa osiossaan, jossa ne ovat kaikkien vapaasti katseltavissa.

Videoissa keskitytään nimenomaisesti suomalaiseen jalkapalloiluun ja kohteina olevat henkilöt ovat Veikkausliigan nykyisiä pelaajia ja valmentajia. Tuotetut videot ovat tämän opinnäytetyön iso osa. Tekstiosassa pohditaan videosarjan onnistumista ja sen työvaiheita. Lisäksi tekstiosassa käsitellään suomalaisen jalkapallojournalismin nykytilaa. Eriyisesti tarkastelun kohteena on jalkapallon videojournalismi.

Muulla Euroopassa videomuotoinen journalismi on jo nykyisin isossa osassa jalkapallojournalismia. Opinnäytetyön tekstiosassa selvitetään, minkä vuoksi suomalaisessa jalkapallojournalismissa ei tehdä vielä juurikaan videomuotoista journalismia.

Media-alalla ei Suomessa ole montaa journalistia, jotka tekisivät vakituisesti töitä videomuotoisen jalkapallojournalismin parissa. Opinnäytetyön tekstiosassa Suomen suurimpien medioiden jalkapallojaostoista vastaavat henkilöt kertovat omia näkemyksiään jalkapallojournalismin ja sen videopuolen tilasta. Selvitin myös pitkään urheilujournalistina ja etenkin jalkapallon sekä videoiden parissa työskennelleeltä Timo Innaselta hänen huomioitaan jalkapallojournalismista ja jalkapallojournalismin videopuolesta.

Olen seurannut jalkapallojournalismia vuosien ajan hyvin tiiviisti lähietäisyydeltä ja hyödynnän havaintojani ja tietojani tämän opinnäytetyön tekemisessä. Opinnäytetyön tavoitteena on ollut kehittää videoiden hyödyntämistä jalkapallojournalismissa.

Tässä opinnäytetyössä keskitytään suomalaisten uutismedioiden jalkapallojournalismiin, eikä opinnäytetyössä käsitellä jalkapalloseurojen omia medioita ja niissä mahdollisesti julkaistavaa sisältöä.

2 SUOMALAINEN JALKAPALLOJOURNALISMI

Jalkapallojournalismista puhuttaessa tulee muistaa, että kyseessä on urheilujournalismin sisäinen spesifi aihealue. Puhtaita jalkapallojournalisteja Suomessa ei ole ollut vielä kovinkaan pitkään, mutta nykyisin suurimmilla medioilla on palkkalistoillaan myös ainoastaan jalkapallojournalismiin keskittyviä urheilutoimittajia. Esimerkiksi tavoittavuudeltaan Suomen suurimmassa uutismediassa, Ilta-Sanomissa, työskentelee nykyisin vakituisesti yksi täyspäiväinen jalkapallojournalisti ja yksi täyspäiväinen määräaikainen jalkapallokirjeenvaihtaja. Lisäksi palkkalistoilla on 1–2 vähintään 50% työajastaan jalkapallojournalismiin käyttävää toimittajaa. (Fiam tulokset 2019; Lahti, P., henkilökohtainen tiedonanto 15.1.2020)

Myös toisella suurella uutismedialla, Iltalehdellä, lukemat ovat hyvin samankaltaisia. Puhtaita jalkapallojournalisteja Iltalehdellä on yksi, jonka päälle kaksi toimittajaa käyttää vähintään 50% työajastaan jalkapallojournalismin parissa. (Markkanen, L., henkilökohtainen tiedonanto 21.1.2020)

Suomalaiset jalkapallojournalistit ovat ainakin vielä lähinnä kirjoittavia toimittajia. Lisäksi joukkoon voidaan laskea jalkapalloselostajia, joita on viime aikoina tullut lisää. Jalkapalloselostajien määrän nousua selittää televisiossa tai suoratoistopalveluissa näytettävien jalkapallo-otteluiden määrän räjähdysmäinen kasvu 2000-luvulla. Nykyisin Veikkausliiga televisioiva Sanoma Median Ruutu Urheilu näyttää jokaisen ottelun suoratoistopalvelussaan suorana lähetyksenä (Veikkausliiga 2019).

Jalkapallojournalistien määrä on Suomessa vielä hyvin vähäinen, ainakin jos puhutaan pelkästään jalkapallon parissa työskentelevistä toimittajista. Käytännössä lähes kaikki urheilujournalistit tekevät ajoittain töitä myös jalkapalloilun parissa, mutta se ei tee heistä jalkapallojournalisteja.

Jalkapallojournalismi on Suomessa painottunut hyvin vahvasti kirjoitettuihin juttuihin. Iso osa jutuista kirjoitetaan nykyään verkkoon, kuten muillakin journalismin aloilla. Median kenttä on ollut digitalisaation aikana suuressa murroksessa. Digitaalisen sisällön kuluttaminen on koko ajan kasvussa (Medialiitto, Sanomalehtien lukeminen eri lukuvälillä 2011–2018). Lisäksi jalkapallojournalismia tuotetaan printtilehtiin, televisioon ja suoratoistopalveluihin sekä äänimuodossa radioon ja suoratoistopalveluihin.

2.1 Videomuotoisen jalkapallojournalismin kehitys Suomessa

Koska jo jalkapallojournalismi on hyvin spesifi ja vähän tutkittu ala median kentällä, on videomuotoinen jalkapallojournalismi vielä vähemmän tutkittu aihealue. Jossain määrin videomuotoista jalkapallojournalismia käsitellessä voidaan hyödyntää online-journalismista ja digitaalisesta journalismista tehtyjä tutkimuksia.

Drake kertoo tutkimuksessaan, että suomalaiset verkkolehdet eivät käytä toistaiseksi multimediaa tai graafisia elementtejä samassa määrin kuin yhdysvaltalaiset valtamediat (Drake, Haasio & Jääskeläinen 2009, 95.) Vaikka edellä mainittu julkaisu on vuodelta 2009, pätee sama totuus edelleen kymmenen vuotta myöhemmin. Saman havainnon voi yhdistää myös videopuoleen.

Suomalaisessa jalkapallojournalismissa ei ainakaan vielä olla menty selkeästi siihen suuntaan, että verkkolehdet tai muut verkkomediat tarjoaisivat käyttäjilleen videosisältöä. Pääosin videosisältöä on suomalaisessa jalkapallojournalismissa tarjolla ainoastaan televisiossa ja suoratoistopalveluissa.

Verkkovideoiden kasvu saattaa syödä perinteisen television käyttäjiä, mutta tarjoaa samaan aikaan mahdollisuuksia tuottaa ammattimaista ja korkealaatuista sisältöä mille tahansa ruudulle (Newman 2017, 24). Suomalaisessa jalkapallojournalismissa verkkovideoiden kasvu ei näy vielä samalla tapaa, kuin se jollain muulla journalismin alalla saattaa jo näkyä. Vuoden 2020 alkupuolella ei oikeastaan ole olemassa juurikaan edes viitteitä, että verkkovideot olisivat valtaamassa suomalaisesta jalkapallojournalismista jalansijaa.

Iltasanomien urheilutoimituksen esimies Petri Lahti kertoo, että Iltasanomilla jalkapallojournalistisesta sisällöstä kovinkaan suuri osa ei ole videomuotoista. ”Olemme Suomen suurin uutismedia: nopea, aktiivinen ja reagoiva. Siksi ainakin toistaiseksi mennään kirjoitettu tuotanto edellä, mutta videoilla saamme täydennetyksi tarjontaamme. Formaatti on mainio, mutta kyse on ennen kaikkea resursseista.” (Lahti 2020)

Iltalehden urheilutoimituksen esimies Lauri Markkanen kertoo, että Iltalehdellä on kohtuullisen hyvällä prosentilla videoita niissä sisällöissä, joihin video saadaan tuotettua tai tuotua järkevillä panostuksilla. Markkasen mukaan Iltalehti pystyy tarjoamaan videokuva monissa kansainvälistä jalkapalloa koskevissa jutuissaan yhteistyökumppanien

kautta. Ei-työpöytätuotannossa puolestaan Iltalehden lähtökohtana on, että video on osa normaalia juttua siinä missä teksti ja valokuvatkin. (Markkanen 2020)

Markkanen sanoo jalkapallon olevan tärkeä laji Iltalehdelle, mutta se ei ole noussut edes Suomen jalkapallon A-maajoukkueen, Huuhkajien, menestyksen myötä aivan Iltalehden suurimpien lajien joukkoon lukijamäärissä. Tämä näkyy sen myötä myös sisältöpanostuksessa ja videopuolella. (Markkanen 2020)

Lahti kertoo, että jalkapallo on alkanut Suomessa kiinnostamaan suurta yleisöä aiempaa enemmän. Huuhkajien historian ensimmäinen arvokisapaikka ja Teemu Pukin hyvä vire Englannin Valioliigassa ovat nostaneet kansan kiinnostusta lajia kohtaan. Lahden mukaan Iltasanomien uutisointi kiihtyy Huuhkajien kisapaikan myötä. Lahti kertoo, että ”vielä toistaiseksi nopein tapa julkaista on uutiset ’kirjoita, kuvita ja julkaise’ -tapaan. Uusia tapoja tehdä ruoditaan silti koko ajan.” (Lahti 2020)

Markkanen puolestaan kertoo, että Iltalehdellä jalkapallojuttujen kokonaismäärä laski vuonna 2019 vuositason verrattuna aiempiin vuosiin. Laskua selittää Iltalehden 13 eurooppalaista suurseuraa käsittäneen tiiviin seurannan lopettaminen vanhassa muodossaan, vaikka huuhkajajuttujen kokonaismäärä kasvoi merkittävästi. Kesän 2020 EM-kisat olisivat Markkasen mukaan Iltalehden pääaiheiden joukossa, vaikka Suomi ei pelaisikaan kisoissa. (Markkanen 2020)

2.2 Videomuotoinen jalkapallojournalismi nykypäivän Suomessa

Suomalaisessa jalkapallojournalismissa tehdään vielä todella vähän videomuotoista työtä. Iso osa videomuotoisesta jalkapallojournalismista tuotetaan urheilun päivittäisiin uutislähetysiin, kuten Yleisradion Urheiluruutuun ja MTV:n Tuloruutuun.

Esimerkkeinä käytetyissä Urheiluruudussa ja Tuloruudussa jalkapalloinserteille on käytössä vain rajallinen aika eikä jalkapallotuotanto ohjelmien sisällä ole jokapäiväistä, vaikka kyseiset ohjelmat ovatkin jokapäiväisessä TV-esityksessä. Urheiluruudussa ja Tuloruudussa käsitellään tasaisesti myös muita lajeja, eikä jalkapalloilulle ole omaa ohjelmaa tai ohjelmaosiota.

Urheiluruudussa ja Tuloruudussa jalkapalloinserttejä nähdään yleisesti niin sanottujen isojen otteluiden ympärillä ja erityistapauksissa. Urheiluruudussa ja Tuloruudussa on myös tapana ennakoida tulevia jalkapallo-otteluita -tai tapahtumia, joihin kyseisellä

kanavalla, tai sen maksupuoolella, on lähetysoikeudet. Muutoin näiden uutislähetystyyliin tehtyjen ohjelmien jalkapallosisältö on yleensä tietyn ottelun raporttimainen maali -ja tilannekooste.

Videosisältöä jalkapalloilusta nähdään Suomessa suureksi osaksi muun muassa C Moren, Viasatin, Ylen ja Ruutu Urheilun jalkapallopäähetyksissä. Näiden lähetysten keskiössä on luonnollisesti itse tietty ottelu, tai ottelut, ja inserttityylistä sisältöä on tarjolla ns. isojen otteluiden studiolähetyksissä ja puoliajan tauko-ohjelmana.

Jos ottelua edeltää studio-osuus, on studiota varten usein tehty otteluun liittyviä inserttejä. Koska iso osa Suomessa olevasta jalkapalloilun TV-tarjonnasta tulee ulkomaiden sarjoista, on myös osa inserteistä usein paikallisten toimijoiden tekemiä. Eli esimerkiksi Viasatin Suomessa tehdyn Englannin Valioliigaottelun studiolähetysten lomassa saate-taan näyttää englantilaisten toimijoiden tuottamaa inserttimateriaalia.

Esimerkkinä käytetyllä Viasatilla nähdään myös kokonaisuudessaan Suomessa tehtyä inserttituotantoa, mutta sitä nähdään pääsääntöisesti Suomen maajoukkueen otteluiden yhteydessä. Valioliigan studiolähetyksissäkin nähdään suomenkielisiä inserttejä, mutta niiden kuvamateriaalit ovat pääosin paikallisten toimijoiden tuottamia.

Suomessa näytetään videomuotoista jalkapallojournalismia jonkin verran ulkomaisten sarjojen ottelulähetysten ohessa myös muissa, kuin niin sanotuissa studiopeleissä. Esimerkiksi Ruutu Urheilun Italian pääsarjaotteluiden, Serie A:n, tauko-ohjelmana toimii käytännössä aina ulkomailla tehtyä inserttituotantoa, joka kuuluu lähetysoikeuksiin.

Tauko-ohjelmatyypinen inserttituotanto on tavallista ulkomaisten sarjojen ottelulähetyksissä, mutta Veikkausliigan ottelulähetysten tauko-ohjelmana toimii yleensä maalikoos-teen aiemmin pelatuista otteluista (Ruutu Urheilu, Veikkausliiga 4/2019–11/2019).

2.2.1 Suomalaisen jalkapalloilun kasvu lisää kysyntää jalkapallojournalismille

Suomen pääsarjan, Veikkausliigan, TV-oikeuksien talouspuolen tarkat euromäärät ovat Sanoma Median liikesalaisuuksia, mutta joitain lukemia tiedämme. Kaudella 2019 Veikkausliigassa pelanneet seurat saivat noin 2,6 miljoonaa euroa vuosittaista tukirahaa. Sanoman ja Veikkausliigan TV-sopimuksessa olleet optiovuodet päätettiin käyttää

joulukuussa 2019. Uuden sopimuksen myötä Suomen pääsarjan TV-oikeudet ovat Sanomalla aina kauden 2022 loppuun saakka. (Kauppalehti 2019; Waltari, P. 2019)

Myös Veikkausliigaseurojen nettoama euromäärä kasvaa selkeästi uuden sopimuksen myötä. Tuore sopimus takaa kaudella 2021 seuroille vuosittaista tukirahaa jo 3,2–3,5 miljoonaa euroa, eli noin 300 000 euroa kaikkia 12 Veikkausliigajoukkuetta kohti (Kauppalehti 2019.) Prosentuaalisesti mitattuna kasvua tapahtuu selkeästi, 23,1%–34,6%.

Veikkausliigan ottelulähetyksen pääasiallinen esitysalusta, Sanoman Ruutu-palvelu, on kasvattanut Veikkausliigalähetyksen katsojamääriä vuosittain. Kaudella 2019 Ruutu keräsi yli 20 prosenttia enemmän katseluja edelliseen kauteen verrattuna (Veikkausliiga 2019.) Sanoman ja Veikkausliigan TV-sopimuksen ensimmäinen vuosi oli 2015. Sen jälkeen kasvua on tullut jokaisella sopimusvuodella. (Veikkausliiga 2019).

Suomen miesten A-maajoukkueen, Huuhkajien, selviytyminen jalkapalloilun Euroopan Mestaruuskilpailuiden lohkovaiheeseen on nostattanut Suomessa jopa tietynasteista futisbuumia. Nelosen vapaalla TV-kanavalla näytetty Huuhkajien EM-kisapaikan ratkaisut ottelu Suomi-Liechtenstein tavoitti kaikkiaan hieman alle 1,9 miljoonaa katsojaa (HS 2019).

Suomalaisessa jalkapallojournalismikulttuurissa on silti edelleen isoja eroja esimerkiksi manner-Eurooppaan, jossa jalkapalloilu on useissa maissa kansallisella mittarilla ykköslaji (Human Kinetics 7/2019). Manner-Euroopassa esimerkiksi pelaajasiirroilla on tapana spekuloida paljon jo ennen, kuin siirrot tapahtuvat. Suomessa vastaavaa kulttuuria ei ole, vaan osa ihmisistä jopa kavahtaa ennakkospekulointia (Innanen, T., henkilökohtainen tiedonanto 23.1.2020).

Kiinnostus suomalaista jalkapalloilua kohtaan on useiden mittareiden mukaan siis selkeässä kasvussa ja se näkyy väistämättä myös suomalaisessa jalkapallojournalismissa. Innanen huomauttaa, että Huuhkajien suosio Suomessa on kasvanut tuntuvasti vasta sen jälkeen, kun joukkue alkoi menestymään (Innanen 2020). Kasvua on tapahtunut monien tilastojen valossa, kuten tässä kappaleessa on käyty läpi.

2.2.2 Jalkapallojournalismissa vähän laajaa videotuotantoa

Koska suomalaisen jalkapallojournalismin videopuoli on niin spesifi alue median kentällä, ei siitä ole juurikaan tilastotietoa tarjolla. Yhdistelemällä tiettyjä tietoja voidaan

kuitenkin nähdä selkeä kaava, jonka mukaan Suomessa ollaan vielä lapsen kengissä jalkapallon TV-tuotannossa. Suomessa erittäin iso osa videomuotoista jalkapallojournalismia on TV-tuotantojen sisältöä, kun digitaalisille alustoille ei ainakaan vielä juurikaan omaa videomuotoista sisältöä tuoteta.

Iso osa Suomessa nähtävästä videomuotoisesta jalkapallojournalismista on ulkomailla tuotettua sisältöä kansainvälisten jalkapallosarjojen ottelulähetyksiin. Suomessa tuotetut videoinsertit -ja sisällöt tehdään pääsääntöisesti Urheiluruutuun, Tulosruutuun ja erityistapauksissa Suomessa pelattaviin isoihin otteluihin. Innasen mukaan videojournalismi on tällä hetkellä paljolti yksittäisten tekijöiden varassa ja sen pitäisi muuttua, jotta jalkapallojournalismin videopuolen kulttuuri kehittyisi Suomessa (Innanen 2020).

Tämän opinnäytetyön tuotannollisena osuutena tuotettu videosarja on suomalaisen jalkapallojournalismin videokentällä poikkeuksellinen sen laajuuden myötä. Yli viiden minuutin mittaiset jalkapallooninsertit ovat Suomessa harvinaisia. Jääkiekkoilun puolella SM-liigan televisiotuotannoista vastaava Telia käyttää lähetyksissään paljon insertituotantoa, mutta jalkapalloilussa samaa trendiä ei näy (Youtube: Telia loves Liiga).

Innanen arvelee, että ero jääkiekkoon ja jalkapalloon liittyvän videojournalismin selittää osallaan se, että jääkiekko on Suomessa suosituampi laji (Innanen 2020; IS 2019). Jääkiekon SM-liigan parissa liikkuu isompi määrä rahaa Veikkausliigaan verrattuna, joten on luonnollista, että myös esimerkiksi TV-tuotantojen koossa on eroja.

Jalkapalloilun puolella samankaltaista, jatkuvaa tuotantoa tekee tällä hetkellä ainoastaan tuotantoyhtiö Lability, joka on tuottanut videosarjoja Ruutu Urheilulle. 'Rakkaudesta lajiin'-sarjasta on tuotettu kolme tuotantokautta vuodesta 2018 lähtien ja talvella 2020 Lability tekee uutta ohjelmaa Nelonen medialle. (Ruutu Urheilu. Rakkaudesta lajiin 6/2018–9/2019.) Satunnaistuotantoa nähdään eurooppalaisia jalkapalloliigojen ja Huuhkajien pelien TV-tuotantojen yhteydessä.

2.3. Jalkapallon TV-oikeudet Suomessa

Eniten ulkomaisten jalkapallosarjojen TV-oikeuksia hallinnassaan on tällä hetkellä Viasatilla. Viasat on profiloitunut markkinoilla vahvasti jalkapalloon ja jääkiekkoon, vaikka sen lajivalikoimasta löytyy myös muita lajeja. Jalkapallossa Viasatin TV-oikeuksien helmi

on Englannin Valioliiga, joka on Suomessa suosituin ulkomaalaisista jalkapallosarjoista (Talouselämä 2019).

Valioliigan lisäksi Viasatilla on oikeudet myös Saksan Bundesliigan, Ranskan Ligue 1:n ja 7 muun eurooppalaisen sarjan näyttämiseen. Lisäksi Viasatilla on laajat maajoukkuepelien oikeudet, jotka sisälsivät vuonna 2019 pelatut EM-karsinnat.

Euroopan huipputasolle läpilyöneen Teemu Pukin otteet kiinnostivat suomalaisia jo kaudella 2018–2019, kun suomalainen pelasi vielä Englannin toisella sarjatasolla. Viasatin jalkapallotuottaja Antti Salo mukaan Pukin otteluissa katsojalukemat olivat todella suuret verrattuna muihin saman sarjan otteluihin (Talouselämä 2019).

Ei siis ole suurikaan ihme, että kun Pukki pelasi ensimmäisen ottelunsa Englannin Valioliigassa, oli tuloksena heti Viasatin historian katsotuin jalkapallo-ottelu Suomessa (IS 2019).

Viasatin lisäksi Suomessa jalkapalloa näyttää myös moni muu toimija. Kotimaista Veikkausliigaa näyttää Ruutu Urheilu, jolla on oikeudet myös Italian Serie A:han. C More näyttää puolestaan Espanjan La Ligaa, Mestarien liigaa ja Eurooppa-liigaa. Elisa Viihdistä voi seurata Ruotsin Allsvenskan-sarjaa ja Eurosportilta Norjan Elitserien-sarjaa.

Arvokisojen televisioinneista Suomessa on vastannut perinteisesti Yle. Ylellä on sopimus myös EM-kisojen 2020 ja MM-kisojen 2022 näyttämiseksi (Yle 2018). Yle panosti myös naisten jalkapalloilun MM-kilpailuihin historiallisen vahvasti kesällä 2019 ja televisioi kaikki kisojen 52 ottelua (Yle 2020).

Tällä hetkellä Ylen valikoimaan ei kuulu kansallisia huippusarjoja, mutta se näyttää muun muassa Italian Cup-kilpailu Coppa Italian otteluita. Yle näytti pitkään jalkapallon Mestarien liigaa, mutta menetti oikeudet kauden 2017–2018 päätteeksi C Morelle (IS 2017).

3 VIDEOMUOTOISEN JALKAPALLOJOURNALISMIN TUOTTAMINEN KÄYTÄNNÖSSÄ

Tässä luvussa käsitellään videomuotoisen jalkapallojournalismin tuottamista käytännössä. Tarkastelun pohjana käytetään opinnäytetyön tuotannollista osuutta, eli kahdeksanosaista Ruutu Urheilulle tuotettua videosarjaa, Valokeilassa jalkapalloilija, joka käsittelee Veikkausliigan pelaajia ja valmentajia. Käsittelyn näkökulmana on videoiden tuottaminen TV-tuotantoon suurelle mediayhtiölle.

Videoiden tekemisessä minun vastuullani oli journalistisen sisällön suunnittelu ja toteuttaminen kokonaisuudessaan. Lisäksi vastuullani oli videoiden kuvausta ja editointia, jota tein yhdessä Matias Höglundin kanssa.

Valokeilassa jalkapalloilija -sarja eroaa muusta suomalaisen jalkapallon videotuotannosta sen laajuuden myötä. Toki Suomessa tehdään ajoittain laajojakin videojuttuja, mutta iso osa jalkapallooninserteistä on huomattavasti lyhyempiä. Suomalaisen jalkapallojournalismin insertituotantoa on käsitelty tarkemmin kohdassa 2.2.

3.1 Videosarjan suunnittelu

Valokeilassa jalkapalloilija -videosarjan suunnittelutyö alkoi maaliskuussa 2019. Olen seurannut suomalaista jalkapalloilua ja jalkapallojournalismia hyvin tiiviisti vuosien ajan ja sain idean videosarjan toteuttamisesta osana opinnäytetyötä. Koska olen työskennellyt muutaman vuoden ajan Ruutu Urheilulla vapaana urheiluselostajana, oli minulla valmiit kontaktit tuottaja Tuomas Saarelaan. Saarelan kanssa keskustelin mahdollisuudesta tuottaa videosarja Veikkausliigan pelaajista ja valmentajista ottelulähetysten tauko-ohjelmaksi.

Sovimme videosarjan käsittävän kahdeksan osaa, joista jokainen olisi erilaisen työotsikon alla. Videoiden pääosissa olevat pelaajat ja valmentajat olisivat uransa eri vaiheissa olevia jalkapalloilijoita tai valmentajia. Alkuperäiset työotsikot muokkaantuivat vielä hiekkamattien varrella, sillä videoita työstettiin Veikkausliigakauden 2019 mittaan usean kuukauden ajan ja videoiden pääosanesittäjät muokkaantuivat myös omien peliesitystensä mukaan vielä kauden aikana.

Suunnitelutyö oli aikaa vievä prosessi, sillä mielessä täytyi pitää kaikki sarjan kahdeksan osaa. Ennen ensimmäisen videon kuvausten aloittamista täytyi olla valmiina selkeä suunnitelma kaikkien kahdeksan osan journalistisesta sisällöstä. Juuri tässä kohti tekemäni työ eroaa yleisestä videoinsertituotannosta, jota ei Suomessa juurikaan tehdä sarjamuodossa. Yleinen tapa on tehdä videoita kirjoitettujen juttujen osaksi verkkojulkaisuun, tai TV-ohjelmaan syventäväksi osaksi. Valokeilassa jalkapalloilija -sarjassa jokaisella videolla oli oma teema, eikä videoiden haluttu olevan sisällöltään liian samankaltaisia keskenään.

Vuoden 2019 urheilutoimittajaksi valittu ja paljon videojournalismia jalkapalloilun parissa tekevä Innanen kertoo, että hyvän suunnittelun lisäksi on pystyttävä reagoimaan tilanteen mukaan ja tarvittaessa muokkaamaan myös alkuperäistä suunnitelmaa (Innanen 2020).

3.1.1 Kuvaustyö, sen suunnittelu ja editointi

Kuvaustyötä suunnittelimme yhdessä Matias Höglundin kanssa hyvissä ajoin ennen kuvausten aloittamista. Osassa kuvauspaikkoja pieniä haasteita tuotti se, ettemme tunteet niitä ennakolta kovin hyvin ja täten valmistautuminen oli hankalaa.

Kuvauskalustonamme toimi yksi videokamera, kaksi puhelinta ja kuvauslennokki. Parissa videossa saimme myös järjestelmäkameran käyttöön. Yhtä poikkeusta lukuunottamatta kuvasimme kaikkien osien yhteydessä kuvituskuva käsittelyssä olleen pelaajan harjoituksista. Harjoituskuvitukset kuvattiin videokameralla, kuten myös varsinainen haastattelutilanne.

Kännyköillä kuvasimme harjoituksista lähikuvia ja haastattelutilanteista vaihtoehtoisia kuvitusta. Lennokkia käytimme harjoituskuvituksen ja maisemakuvien ottamiseen. Kuvausvaiheessa Matias Höglund oli vastuussa haastattelutilanteen kuvauksesta. Harjoitusten kuvaamisessa vastuu oli tasan, kuten myös kaikessa muussa kuvituksessa.

Kuvaustilanteissa noudatimme aina tehtyä suunnitelmaa ja pyrimme ottamaan mahdollisimman paljon erilaisia kuvakulmia ja kuvitusvaihtoehtoja talteen. 8–10 minuutin mittaisessa videossa kuvituskuva tarvitaan todella paljon, joten huolellinen suunnitelma tuli tarpeen. Itse kuvaamiemme materiaalien lisäksi editointivaiheessa saimme käyttää Ruutu Urheilun materiaaleja kauden 2019 Veikkausliigan ottelulähetyksistä.

Editointivaiheessa minun päävastuullani oli journalistisen tarinan rakentaminen. Kun tarina oli rakennettu ja spiikit videoon tehty, oli päävastuu Matias Höglundilla kuvituskuvien sijoittelussa ja tarinan kuvakerronnan rakentamisessa.

Editointivaihe oli koko projektin aikaa vievin osuus, yhtä 8–10 minuutin videota varten editointia tehtiin yhteensä 10–30 tuntia. Ison osan aikaa vei Ruudun materiaalipankista oleellisen pelikuvituksen löytäminen, jota tehtiin kahlaamalla tietyn pelaajan pelejä läpi pikakelauksella. Aina mielekkään suorituksen löydyttyä klippi otettiin talteen ja mahdollisesti käytettiin lopullisessa videossa.

3.1.2 Viimeistely ja videon hyväksyttäminen

Koko tuotantoprosessin ajan olimme säännöllisesti yhteydessä Tuomas Saarelan kanssa, joka oli sarjan vastaava tuottaja. Keskustelimme videoiden sisällöistä ja suunnitelmistamme jo etukäteen ja kävimme työn valmistuttua jokaisen osan yksityiskohtaisesti läpi tuotantoporukan kesken.

Videoille luotiin julkaisuaikataulu jo hyvissä ajoin. Julkaisut alkoivat 23.8.2019 ja siitä eteenpäin julkaistiin aina yksi video viikossa. Valmis video lähetettiin Saarelalle viikkoa ennen julkaisua hyväksyttäväksi.

Videot pyörivät Veikkausliigaotteluiden tauko-ohjelmana julkaisupäivästä lähtien. Lisäksi ensimmäinen osa näytettiin myös Naisten Suomen Cupin finaalin puoliaikaohjelmana Sanoman valtakunnallisella JIM-kanavalla.

3.2. Valokeilassa jalkapalloilija -sarjan seuranta ja tulokset

Valokeilassa jalkapalloilija -sarjan tarkat näyttökerrat ja tulokset ovat Sanoma Median liikesalaisuuksia. Ruudun tuottajana videosarjassa olleen Tuomas Saarela mukaan sarjan jaksot eivät menestyneet yksittäisinä osina Ruudun verkkopalvelussa (Saarela, T. henkilökohtainen tiedonanto 27.1.2020). Videosarjan pääasiallinen tarkoitus oli kuitenkin alusta asti toimia Veikkausliigan ottelulähetysten puoliaikaohjelmana, joten sen myötä sarjan onnistumista on vaikea arvioida. Positiivisena signaalina voidaan tulkita Ruudun kiinnostus toiseen samantyyliiseen videosarjaan Veikkausliigan kaudelle 2020.

3.3. Valokeilassa jalkapalloilija -sarjan jaksot

Videosarja käsittää siis kahdeksan jaksoa, joiden mitta on noin 8–10 minuuttia jaksoa kohti. Tässä kappaleessa esitellään lyhyesti kaikki sarjan jaksot. Valokeilassa jalkapalloilija -sarjan löytää Ruutu-palvelusta, jossa se on kaikkien vapaasti katsottavissa (<https://www.ruutu.fi/grid/2660100>).

Osa 1: Nikolai Alho – Uutta vauhtia Veikkausliigasta (<https://www.ruutu.fi/video/3462221>). Ykkösosassa käsitellään HJK:n laitapuolustaja Nikolai Alhoa. Käsittelykulmana käytettiin pitkälti ulkomailta Suomeen palanneen pelaajan uravaihetta, jossa tarkoituksena on siirtyä jälleen lähitulevaisuudessa pelaamaan takaisin ulkomaille.

Osa 2: Lauri Ala-Myllymäki – Ulkomaankenttien porteilla (<https://www.ruutu.fi/video/3465709>). Toisessa jaksossa käsittelyssä on koko uransa Ilveksessä pelannut Lauri Ala-Myllymäki. Ala-Myllymäkeä on pitkään pidetty erittäin lupaavana pelaajana, joka on lähellä siirtoa ulkomaille. Ala-Myllymäki avaa jaksossa omia urasuunnitelmiaan ja pui mahdollista siirtoaan ulkomaille.

Osa 3: Jasin Assehnoun – Matkalla huipulle (<https://www.ruutu.fi/video/3469979>). Kolmannessa osassa valokeilassa on FC Lahden laitahyökkääjä Jasin Assehnoun. Jaksossa käsitellään etenkin nuoren ja lupaavan, mutta vielä suurelle yleisölle tuntemattoman, pelaajan läpimurtoa Veikkausliigatasolle.

Osa 4: Mika Ojala – Kokenut tähtipelaaja (<https://www.ruutu.fi/video/3473276>). Neljännessä jaksossa käsitellään FC Interissä pelannutta Mika Ojalaa. Ojalalla on takana pitkä ura Suomen huipulla ja lisäksi hänellä on kokemusta myös ulkomaan kentiltä. Ojala avaa sarjan neljännessä osassa myös uran vaikeita hetkiään poikkeuksellisen avoimesti.

Osa 5: Borjas Martín – Ulkomaalaisvahvistuksena Veikkausliigassa (<https://www.ruutu.fi/video/3476594>). Viides jakso on pyhitetty FC Hongan espanjalaishyökkääjä Borjas Martínille. Martín kertoo, millaista ulkomaalaispelaajan on tehdä hyppy omasta kotimaastaan Suomeen pelaamaan ja tarjoaa ulkomaalaispelaajan näkökulmaa Veikkausliigan ja suomalaisen jalkapalloilun nykytilaan.

Osa 6: Jukka Halme – Yhden seuran mies (<https://www.ruutu.fi/video/3479941>). Kuu-dennessa jaksossa käsittelyssä on HIFK:n keskikenttäpelaaja Jukka Halme. Helsinkiläisseurassa ikonin asemassa oleva Halme on edustanut joukkuetta jo alempien

sarjatasojen ajoista lähtien. Halme valottaa omaa suhdettaan hänelle rakkaaseen seuraan ja paljastaa, millaista on tehdä ammattimaisen pelaajauran ohella myös päivätyötä.

Osa 7: Henrik Moisander – Puolustuksen viimeinen lukko (<https://www.ruutu.fi/video/3483455>). Seitsemäs osa on pyhitetty maalivahtipelaamiselle. FC Interin maalivahdina vuosien ajan toiminut Moisander avaa maalivahtipelaamisen nykytrendejä ja pohtii muun muassa maalivahtivalmennuksen tilaa Veikkausliigassa.

Osa 8: Mika Väyrynen – Pelaajasta valmentajaksi (<https://www.ruutu.fi/video/3487123>). Sarjan viimeisessä osassa Suomen entinen maajoukkuepelaaja Mika Väyrynen valottaa hänellä käynnissä olevaa siirtymistä ammattipelaajasta valmentajan rooliin. Väyrynen nimettiin kesken kauden 2019 Helsingin Jalkapalloklubin apuvalmentajaksi, mutta menestyksekkään pelaajauran jälkeen myös valmentajauralla tähtäin on asetettu korkealle.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyössä käytettyjen lähteiden ja työtä varten haastateltujen asiantuntijoiden vastausten perusteella voidaan sanoa, että suomalainen jalkapallojournalismi on kasvussa. Huuhkajien EM-kisapaikka nosti jalkapallojournalismia jo vuonna 2019 ja on helppoa ennustaa, että nousu jatkuu kisavuonna 2020. Jalkapallojournalismin nousun myötä myös videopuoli tulee luultavasti nousemaan, vaikka siitä ei vielä kiistattomia näyttöjä olekaan.

EM-kisojen aikana tullaan todennäköisesti todistamaan Suomen jalkapallojournalismin historian vilkkainta aikaa. Esimerkiksi Iltasanomat ja Iltalehti kertovat, että EM-kisojen aikaan panostetaan normaalia enemmän jalkapallojournalismiin (Lahti 2020; Markkanen 2020), mutta se, tuleeko kisojen aikaisesta panostuksesta uusi normi jäädä nähtäväksi.

Opinnäytetyön tuotannollisen osan työstäminen osoitti sen, kuinka isoja resursseja laajaan videotuotantoon vaaditaan. Esimerkiksi Iltasanomien Lahti sanoi videoista suoraan: ”formaatti on mainio, mutta ennen kaikkea kyse on resursseista” (Lahti 2020). Laajamittaisen videotuotannon toteuttamiseen kuluu aikaa ja sitä myöten resursseja todella paljon, joten ei ole ihme, ettei sitä Suomessa sen enempää tehdä.

Koska Suomen pääsarjajalkapalloilun TV-rahast ovat nousussa, voidaan arvella, että TV-tuotettakin kehitetään jatkossa entisestään (Kauppalehti 2019). TV-tuotteen kehittäminen tarkoittaisi mahdollisesti lisää säännöllistä insertituotantoa suomalaiseen jalkapallojournalismiin. Tätä pohdintaa tukee myös se, että Sanoma on ollut kiinnostunut tilaamaan Valokeilassa jalkapalloilija -sarjan kaltaisen toisen videosarjan ja neuvottelut sen työstämisestä käydään alkuvuodesta 2020. Kysyntää on siis olemassa, ainakin TV-oi-keuksien haltijan puolelta.

LÄHTEET

Drake, Haasio & Jääskeläinen. Valtamedian kainalossa online-journalismin parhaat käytännöt -hankkeen loppuraportti (2009). Viitattu 4.10.2019. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/97113/onlineweb.pdf?sequence=>

Finnish Internet Audience Measurement. Tulokset (2019). Viitattu 15.1.2020. <https://fiam.fi/tulokset/>

Helsingin Sanomat. Huuhkajien ottelu keräsi television ääreen miljoonayleisön, jääkiekon MM-finaalin lukuihin vielä hiukan matkaa (2019). Viitattu 15.1.2020. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000006311309.html>

Humnan Kinetics. The Most Popular Sports In Europe (2019). Viitattu 15.1.2020. <https://human-kinetics.me/2019/07/11/most-popular-sports-in-europe/>

Iltasanomat. Teemu Pukki murskasi katsojaennätykset – raivo repesi, kun Liverpoolin suomalaiset fanit saivat tietää ensi viikonlopun tv-ohjelman (2019). Viitattu 15.1.2020. <https://www.is.fi/va-lioliiga/art-2000006204191.html>

Iltasanomat. Tutkimus: Jääkiekko on yhä Suomen suosituin urheilulaji – E-urheilu hengittää kuitenkin niskaan (2019). Viitattu 13.1.2020. <https://www.is.fi/jaakiekk/art-2000006040470.html>

Iltasanomat. Yle menetti Mestarien liigan tv-oikeudet (2017). Viitattu 15.1.2020. <https://www.is.fi/mestarienliiga/art-2000005263454.html>

Innanen, T. MTV:n urheilutoimittajan Timo Innasta haastatteli 23.1.2020 Velja Engström.

Kauppalehti. Veikkausliiga saa kaksi uutta kansainvälistä sponsoria ja uuden mediasopimuksen – kiinnostuneita kumppaneita on jo niin paljon, ettei kaikille tahdo löytyä tilaa (2019). Viitattu 14.1.2020. <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/veikkausliiga-saa-kaksi-uutta-kansainvalista-sponsoria-ja-uuden-mediasopimuksen-kiinnostuneita-kumppaneita-on-jo-niin-paljon-ettei-kaikille-tahdo-loytya-tilaa/7755fb8f-7527-4b4d-b8db-e66d3dc9d15f>

Lahti, P. Iltasanomien urheilutoimituksen esimies Petri Lahtea haastatteli 15.1.2020 Velja Engström.

Markkanen, L. Iltalehden urheilutoimituksen esimies Lauri Markkasta haastatteli 21.1.2020 Velja Engström.

Medialiitto. Sanomalehtien lukeminen eri lukuvälineillä 2011–2018. Viitattu 13.1.2020. <https://www.medialiitto.fi/media-ala/tilastoja/sanomalehdet>

Newman, N. Journalism, media and technology and predictions (2017). Viitattu 15.1.2020. https://ora.ox.ac.uk/objects/uuid:c46faa43-eed0-4708-b607-fb5d3a12a70f/download_file?safe_filename=Journalism%252C%2BMedia%2B%2Band%2BTechnology%2BTrends%2B%2BPredictions%2B2017.pdf&file_format=application%2Fpdf&type_of_work=Report

Ruutu Urheilu. Rakkaudesta lajiin (6/2018–9/2019). Viitattu 4.10.2019. <https://www.ruutu.fi/grid/2660100>

Ruutu Urheilu. Valokeilassa jalkapalloilija (8/2019–10/2019). Viitattu 4.10.2019. <https://www.ruutu.fi/grid/2660100>

Ruutu Urheilu. Veikkausliiga, ottelulähetykset (4/2019–11/2019). Viitattu 4.10.2019. <https://www.ruutu.fi/ohjelmat/veikkausliiga>

Saarela, T. Ruutu Urheilun vastaavaa tuottajaa Tuomas Saarelaa haastatteli 27.1.2020 Velja Engström

Talouselämä. Huomenna alkaa jalkapallon huikea kausi, kun Valioliiga starttaa Englannissa – Teemu Pukin pelistä voi tulla Viasatin Suomen historian katsotuin valioliigamatsi (2019). Viitattu 14.1.2020. <https://www.talouselama.fi/uutiset/huomenna-alkaa-jalkapallon-huikea-kausikun-valioliiga-starttaa-englannissa-teemu-pukin-pelista-voi-tulla-viasatin-suomen-historian-katsotuin-valioliigamatsi/1372df77-5911-4213-93c8-890194843444>

Veikkausliiga. Veikkausliiga ja Sanoma jatkavat yhteistyötä (2019). Viitattu 15.1.2020. <http://www.veikkausliiga.com/uutiset/2019/12/10/veikkausliiga-ja-sanoma-jatkavat-yhteistyota>

Waltari, P. Twitter, (12/2019). Viitattu 13.1.2020. <https://twitter.com/pwaltari/status/1204290062588022785>

Yle. Yle on hankkinut jalkapalloliitto FIFA:ita vuoden 2022 miesten jalkapallon MM-kilpailujen esitysoikeudet. Kisojen kaikki ottelut ovat suomalaisten vapaasti katsottavissa (2018). Viitattu 14.1.2020. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2018/12/10/miesten-jalkapallon-mm-kilpailujen-2022-esitysoikeudet-ylelle>

Yle. Ylen naisten MM-kisälähetysille Kultainen Venla (2020). Viitattu 14.1.2020. <https://yle.fi/urheilu/3-11164250>

YouTube. Telia loves Liiga -kanava. Viitattu 13.1.2020. <https://www.youtube.com/channel/UCvJhfbAhy5ssQ0TanxKar0A/videos>

